

Motion till riksdagen 2012/13: MJ485

av **Helena Leander m.fl. (MP)**

Klimatfinansiering i syd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Greenhouse Development Rights bör utgöra en utgångspunkt för den svenska klimatpolitiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klimatinvesteringar i utvecklingsländer i enlighet med internationella åtaganden ska göras med additionella medel, utöver Sveriges officiella bistånd om 1 procent av BNI.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att aktivt verka för innovativa finansieringsmekanismer som kan skapa resurser för klimatinvesteringar i utvecklingsländer.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att särredovisa Sveriges klimatsatsningar i syd genom en särskild budgetpost inom utgiftsområde 20.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att aktivt stödja Gröna fondens uppbyggnad som en framtida huvudsaklig kanal för framtida klimatfinansiering i utvecklingsländer.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvärdera effektiviteten och miljöeffekterna av Sveriges deltagande i CDM.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges eventuella deltagande i och användande av CDM lever upp till s.k. Gold Standard och Sveriges politik för global utveckling.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de utsläppsrätter som erhålls genom deltagande i CDM inte ska räknas av mot de svenska klimatmålen.

Fel! Okänt namn på

Greenhouse Development Rights och internationella avtal

FN:s klimatkonvention och Kyotoprotokollet innebär dubbla åtaganden för Sverige och andra industriländer: att minska sina egna utsläpp till en nivå som krävs för att undvika farlig klimatförändring samt att med additionella medel utöver biståndet, i Sveriges fall en procent av BNI, finansiera utsläppsminskningar och anpassning till ett förändrat klimat i fattiga länder.

Greenhouse Development Rights (GDR) har blivit en viktig referenspunkt i de internationella klimatförhandlingarna. GDR är en modell för att beräkna och planera en ansvarig klimatpolitik, genom reduktioner på hemmaplan och finansiering av reduktioner i utvecklingsländer.

Regeringen bör ges i uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag om hur GDR kan utgöra en utgångspunkt för den svenska klimatpolitiken. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen tillkänna.

Inför COP 15 i Köpenhamn enades de rika länderna om att medverka till att cirka 100 miljarder US-dollar per år skapas för klimatarbete från år 2020. Beloppet har sedan kommit att accepteras i debatten men ligger långt under vad de flesta anser kommer att behövas. Det finns många olika uppskattningar som figurerar i debatten, de flesta mycket högre, exempelvis uppgifter från olika FN-rapporter som nämner belopp som är fyra till sex gånger högre. Det finns alltså inget underlag för att säga just 100 miljarder US-dollar.

Av dessa 100 miljarder US-dollar anses cirka 30 procent, det vill säga 30 miljarder, vara Europas rättvisa del av ansvaret. Detta motsvarar cirka 210 miljarder kronor för hela EU och för Sveriges del cirka sju till åtta miljarder kronor per år.

Beloppen kan även jämföras med de beräkningar som har kommit från G77 i de internationella klimatförhandlingarna: mellan 0,5 och en procent av de rika ländernas BNI, vilket för Sveriges del motsvarar 15–30 miljarder kronor. Vissa utvecklingsländer har föreslagit betydligt mer än så: fyra till fem procent av BNI.

På sikt talar vi alltså om en framtida mycket stor transferering av kapital. Utan andra liknelser talar vissa om i storleksordning en ny världsbank.

Två frågor infinner sig: varifrån ska dessa pengar komma och hur ska de föras över till vettiga ändamål i fattiga länder? Dessa frågor ställs nu över hela världen i samband med klimatförhandlingarna, även om beloppens storlek varierar.

Innovativa finansieringsmekanismer och FN:s gröna fond

Det står klart att finansieringen inte endast kan ske genom statsbudgeten och att det behövs fungerande kanaler för överföringen. Under de närmaste åren saknas en dedicerad och allmänt accepterad process för överföringen, men FN:s så kallade gröna fond växer nu fram inom klimatkonventionen. Avsikten

är att den ska kunna distribuera medel för klimatarbete till fattiga länder. En styrelse med svensk representation har tillsatts och förhoppningen är att fonden ska vara operationell de närmsta åren.

Frånvaron av internationella överenskommelser behöver inte stå i vägen för en ansvarsfull klimatpolitik. Den svenska finansieringen av internationellt klimatarbete behöver utvecklas och öka från dagens nivå, och vi behöver driva på frågorna om innovativa finansieringsformer och påskynda processen med Gröna fonden. Snart är Gröna fonden operationell för transfereringar och nya finansieringsformer har utvecklats.

Finansiering på kort sikt och särredovisning av medel

Sveriges internationella åtaganden genom klimatkonventionen kräver nya finansieringsformer och kanaler. Finansieringsbehovet är, som ovan nämnts, mycket stort. Hittills har regeringen finansierat investeringarna i huvudsak genom avräkning eller dubbel bokföring av biståndet. Sverige har, således, inte ens närmat sig sitt internationella åtagande om additionella medel. De belopp som avräknats från biståndet är alldeles för låga jämfört med de behov som finns, jämfört med det internationella åtagandet (100 miljarder US-dollar) och särskilt jämfört med Sveriges ansvar enligt GDR.

Miljöpartiet de gröna anser att Sveriges bidrag till internationell klimatfinansiering ska vara additionell utöver det officiella biståndet på en procent av BNI. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Internationellt är situationen likartad; alla väntar på de så kallade innovativa finansieringsmekanismerna, som behöver utgöra större delen av finansieringen. Det handlar då om internationella överenskommelser, avtal och skatter på exempelvis sjöfartens och flygets bunkerbränslen, finansiella transaktioner etc. Det pågår också diskussioner om resurser som kan frigöras när miljöskadliga subventioner tas bort liksom hur t.ex. pensionskapital kan placeras. Dessvärre utvecklas dessa mycket långsamt idag, och Sverige spelar knappast någon konstruktiv roll för att driva på.

Sverige bör vara en pådrivande kraft för att utveckla de nya finansieringsmekanismer som krävs. Det finns många exempel på sådana mekanismer, exempelvis skatter på flyg- och fartygsbränslen. Sverige bör ta initiativ till att arbetet med mekanismerna påskyndas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen tillkänna.

Industriländernas åtagande, att bidra med 100 miljarder US-dollar per år från 2020, är alldeles för lågt men skarpt. Sverige måste börja avsätta dessa medel redan nu och sedan bygga upp mot den nivå som motsvarar vårt ansvar enligt våra åtaganden och GDR. Dessa medel bör distribueras genom de etablerade fonder som redan finns inom FN, exempelvis GEF och Anpassningsfonden. Därtill bör vi visa våra intentioner att bygga upp Gröna fonden genom ett konkret anslag till dess uppbyggnad. Danmark och Tyskland har gett löften om 55 miljoner euro för att starta fonden 2012–2013. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen tillkänna.

Fel! Okänt namn på

Miljöpartiet de gröna anser att de intäkter som kommer från auktioneringen av utsläppsrätterna, vilka 2013 beräknas till 1,3 miljarder kronor, ska öronmärkas till internationell finansiering av klimatarbete och att dessa ska särredovisas inom utgiftsområde 20. Tyskland har redan gått den vägen och öronmärkt alla intäkter från auktioneringen för klimatinsatser. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen tillkänna.

Utvärdering av det svenska deltagandet i CDM-systemet

Clean Development Mechanism (CDM) går ut på att ett land som har svårt att minska sina egna utsläpp istället kan köpa utsläppskrediter från energiprojekt i utvecklingsländer och sedan räkna av dessa mot sina egna utsläpp. Systemet fungerar dåligt, bland annat anses så mycket som hälften av dessa projekt inte bidra till minskade utsläpp och det har också funnit kritik mot projektens förhållande till fattiga människors perspektiv och rättigheter, så som de beskrivs i politik för global utveckling. Det finns också en kritik mot att systemet inte garanterar principen om additionalitet.

Miljöpartiet anser att kraven på CDM måste höjas så att dessa uppfyller höga krav, minst s.k. Gold Standard. Givet den kritik som finns bör utsläppsrätter som Sverige får genom investeringar i CDM-projekt inte räknas av mot klimatmålen. Regeringen bör skyndsamt tillsätta en oberoende utvärdering av vilken klimatnytta projekten åstadkommer och vilka andra konsekvenser för miljö och människor de får.

Stockholm den 5 oktober 2012

Helena Leander (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Peter Rådberg (MP)

Valter Mutt (MP)

Mehmet Kaplan (MP)